

## מבוא לספר 'זכור לאנשי נצר אחרון'

### פתח דבר

הספר הזה, ספר 'זכור' לחללי נצר אחרון, נולד כהמשך מתבקש ליצירת השביל המחבר בין יד ושם להר הרצל. בעוד השביל מהווה גשר טופוגרפי מוחשי בין שם לכאן, בין גלות וחורבן בניכר לחיים של בניין ויצירה במדינת ישראל המתחדשת, הספר הזה, ממש כמו האנדרטה לחללי נצר אחרון שהוקמה על השביל, הם אתרי הנצחה וזיכרון לאותם צעירים מעטים, כמאה וחמישים במספר, נשים וגברים, ששרדו את השואה אחרונים ויחידים מכל משפחתם.

אנשים אלה, שחוו את מוראות השואה על גופם, אם בגטאות ובמחנות ההשמדה, אם במסתור בשטחי הכיבוש הנאצי ובלחימה לצד הפרטיזנים, עלו בתום המלחמה לארץ, לבשו מדים ונפלו במערכות ישראל. במותם היו לגשר האנושי הנטוי בין שואה לתקומה.

באביב 2002 פנתה היחידה להנצחת החייל ליד ושם בהצעה למפעל משותף להנצחת חללי נצר אחרון, וזאת באמצעות השלמת תהליך איתור השמות בקבוצה הייחודית הזו, ובהרחבת והעשרת סיפור החיים של כל אחד ואחת מן הנופלים. בפרק הזמן שעבר מאז נערכה עבודת איסוף, מחקר וכתובה ארוכה ומורכבת, שתוצאותיה נאספו וכוונסו בין דפי ספר זה.

התגייסותם המשותפת של היחידה להנצחת החייל ושל יד ושם באה למלא את חלקה ואת חובתה של החברה הישראלית בהנצחת אותם נופלים שאין להם איש שיזכור ויזכיר אותם.

באפריל 2003 נפתח השביל המחבר בין יד ושם להר הרצל לקהל הרחב. בדיוק שנה אחר כך נחנכה האנדרטה לחללי נצר אחרון בקצה השביל המחבר, בנקודה הסמלית כל כך שבין אתר ההנצחה למעפילים לחלקת גדולי האומה. יציאתו לאור של ספר זה כמוה כהצבת הצלע השלישית והמשלימה במקומה.

יהי זכרם ברוך.

משה אורן

עורך הספר